

Betonreparation og -renovering Kolding - 7. februar 2017

Lillebæltsbroen af 1935

VD-pilotprojekt

Udskiftning af kørebanebeton og sprøjtebetonreparation

ved/

Christian Bugge Hansen

Fagprojektleder

Bygværker

Vejdirektoratet

Skanderborg

Indholdsfortegnelse

- Lillebæltsbroen af 1935
- Forundersøgelser og eftersyn af betonen i kørebanen
- Pilotprojekt: 2016
- Hovedprojekt: 2017-2018
- Erfaringer

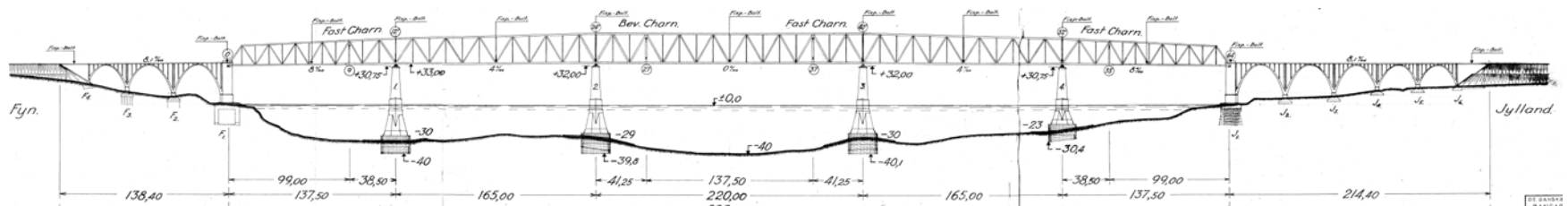
Lillebæltsbroen

- Lillebæltsbroen åbnede 14. maj 1935 (projektstart december 1925)
- Broen er i dag en af fem "Fællesbroer" som administreres i fællesskab af Vejdirektoratet og Banedanmark
- Ca. 11.500 daglige køretøjer (2017)

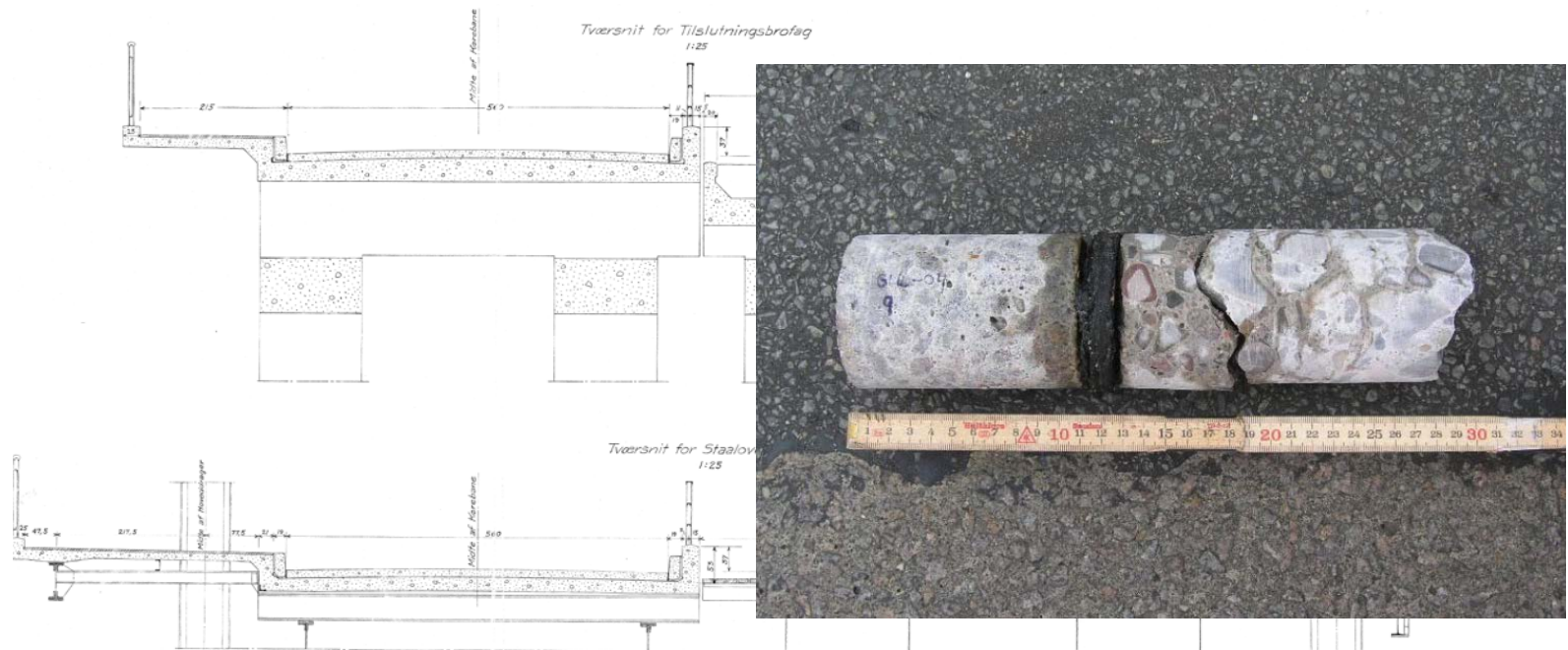
Lillebæltsbroen

- Længde inkl. buefag: 1180 m / Bredde: ca. 20,5 m
- 5,6 m kørebane / kombineret fortov & cykelsti / 2-sporet jernbane

Vejbane

- Belægning = **kørebanebeton**, dvs. et 12 cm betonlag oven på den konstruktive / bærende betonplade
- Fra overside: 10-12 cm beton + fugtisolering + 25 cm betonplade

Vejbane : Historik

- Kørebanebeton fra 1935 skiftet 1960-1963 (alder: ca. 26 år)
- Næste planlagte udskiftning af kørebane af beton = $1960 + 25 = 1985$!!
- Ny Lillebæltsbro åbnet 1970 medførte aflastning af Lillebæltsbroen

Vejbane : Historik

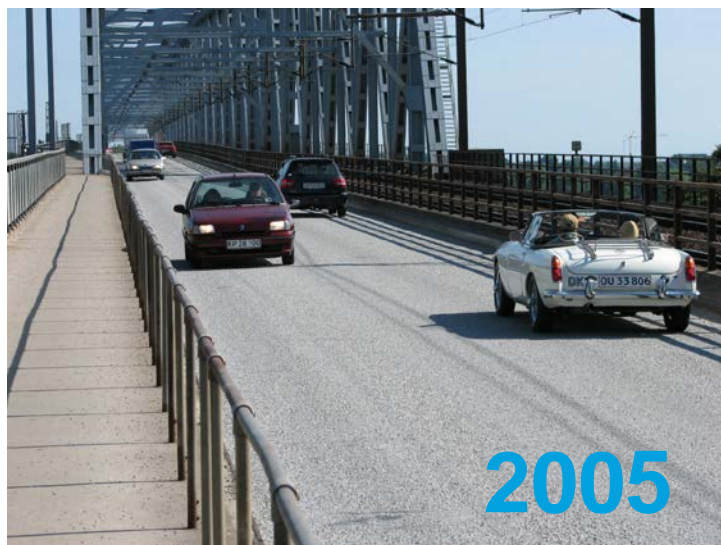
- Løbende vedligehold af vejbane i perioden 1960 – 2000
- Mange belægningsreparationer af større og mindre skader
- Flere og flere synlige skader på US – dvs. på konstruktionsbetonen - pga. vandgennemsivning af utæt kørebanebeton og fuger

Vejbane : Historik

Strategi indstillet i år 2005 (levetidsløslængde med tætning af vejbane):

- 2005: Udlægning af OB (overfladebehandling med bitumen og skærver)
- 2010: Genudlægning af OB
- 2015: Omisolering

Strategi

Generel strategi: Fornyelse skal ske så tidligt, at man kan "nøjes med" at skifte kørebanebetonen og "nøjes med" reparationer af konstruktionsbetonen. Fornyelse skal ske før det bliver nødvendigt at skifte konstruktionsbetonen.

Trafikafvikling

Broen er eneste passage af Lillebælt for langsomme køretøjer, gående og cyklister.

Tid

Udskiftning af kørebanebeton kan gøres hurtigere end udskiftning af hele kørebanen.

Økonomi

Udskiftning af kørebanebetonen er billigere end af udskifte hele kørebanen.

Strategi og Eftersyn

Generel strategi: Fornyelse skal ske så tidligt at man kan "nøjes med" at skifte kørebanebetonen og "nøjes med" reparationer på konstruktionsbetonen. Fornyelse skal ske før det bliver nødvendigt at skifte konstruktionsbetonen.

Historik

Eftersyn af vejbanen (kørebanebeton og konstruktionsbeton) i år 2001, 2005 og senest i år 2010.

- **Strategi i 2005:**

- 2 x levetidsforlængende tætning af kørebane (2005 og 2010)
- omisolering og istandsættelse i 2015

- **Strategi i 2010:**

- omisolering og istandsættelse i 2011

Eftersyn: Tilstand af betonen (2005)

- *Kørebanelægningen* er stort set intakt vakuumbeton.
- *Fugtisoleringens* tilstand varierer meget på langs af broen. Opfugtning under betonen flere steder.
- *Konstruktionsbetonen* er delamineret hovedsagelig langs den østlige kantbjælke og enkelte tværgående fuger. Der er konstateret delamineringer i en dybde af 1-8 cm (generel delaminering ukendt).
- *Skadesårsagen* vurderes at være frostskafer.
- *Ingen større risiko for udvikling af AKR-skader* i konstruktionsbetonen.
- Der er *ikke konstateret igangværende armeringskorrosion* i form af grubetæring andre steder end i de få lokale afskalninger på US.
- **Opdatering 2010:**
Større risiko for AKR-betingede skader – primært hvis betonen udsættes for tørsalte via revner og utætheder i fugtisolering og kørebanelægning.

Tilstand af betonen (2005 og 2010)

Tilstand af betonen (underside)

Store områder med revner og gennemsivninger – svært at vurdere en nøjagtig udvikling af skader. Nogle områder ringere – andre "bedre".

Pilotprojekt (2016)

På baggrund af usikkerhed om tilstanden af betonen blev det i år 2015 besluttet af udføre fornyelse af to omgange

1) Pilotprojekt 2016

Begrænset område – én vejbane og 350 m (ud af 1200 m)

Spærring: Én vejbane + få totalspærringer

Tilstand af beton – kan man bevare konstruktionsbetonen?

Holder tidsplanen?

Hvordan forløber trafikafvikling (delvis og totalspærring)

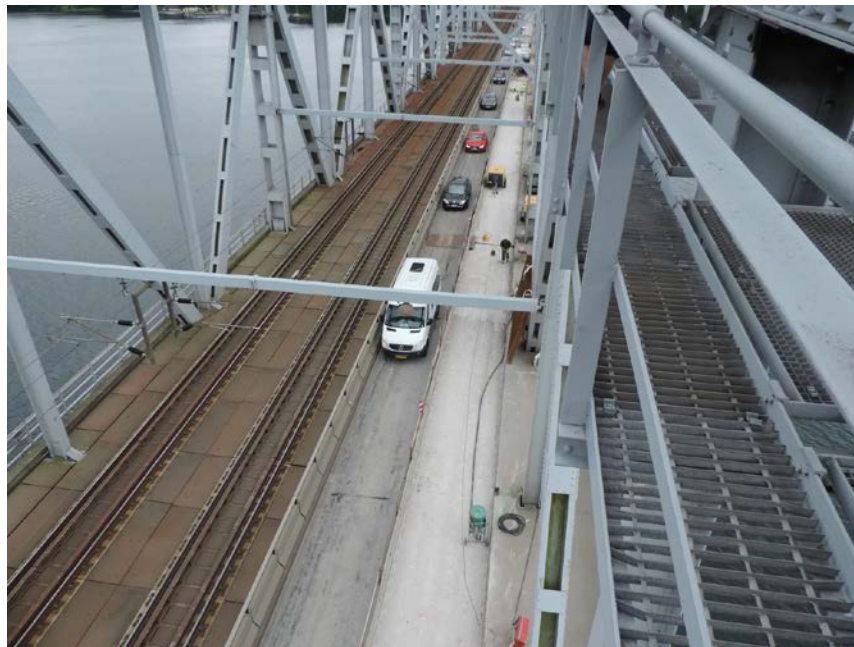
2) Hovedprojekt 2017-2018

Øvrige del af vejbane og kantbjælke mod vejbane.

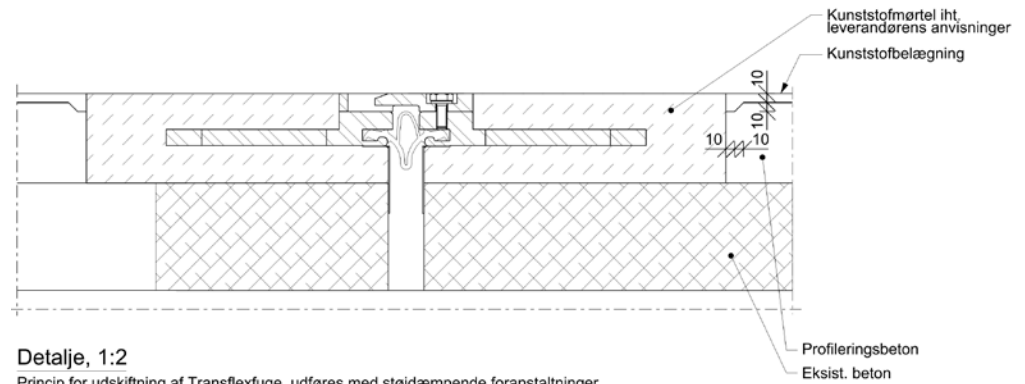
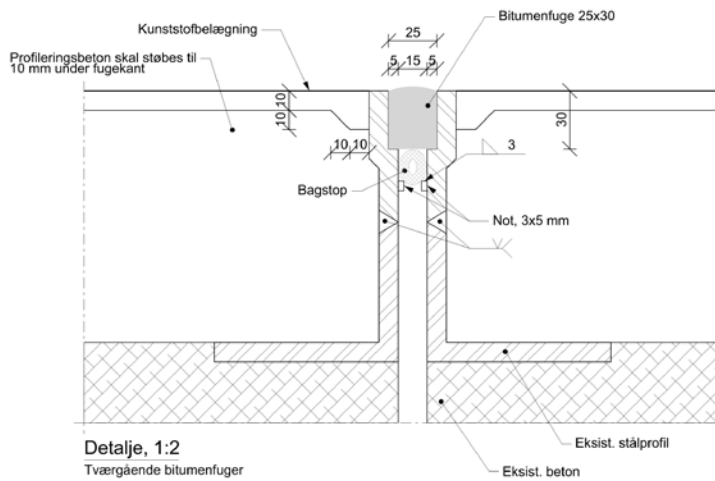
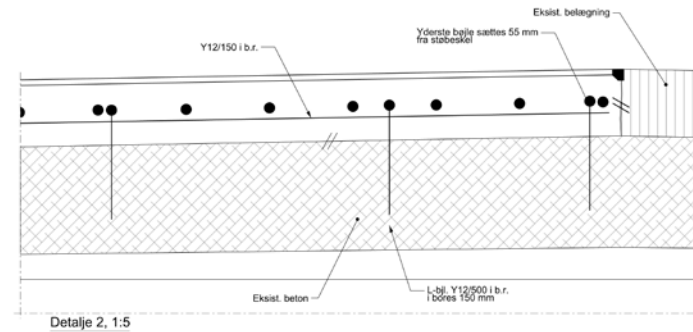
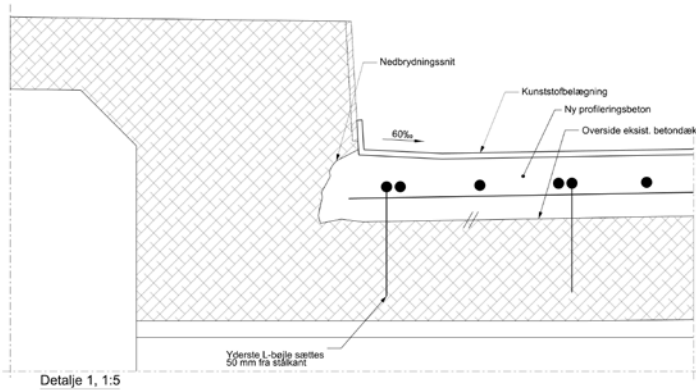
Spærring: Totalspærring i flere måneder i 2017 og 2018

Pilotprojekt (2016)

- Omisolering af 350 m sydgående kørespor ved Jylland-siden
- Ophugning/fræsning af eksisterende brobelægning
- Støbning af nyt armeret betonlag
- Ny kunststofbelægning
- Udskiftning af dilatationsfuger til nyere og mere støjsvage fuger
- Betonreparationer på underside brodæk

Pilotprojekt (2016)

Pilotprojekt (2016)

Opbrydning af kørebanebeton blev udført efter tidsplanen og forløb som forventet (... næsten).

Kørebanebeton blev hugget væk – forsøg med at skære og løfte var for tidskrævende. Ingen større nedfald af konstruktionsbeton (... næsten)

Pilotprojekt (2016)

Huller i kørebanen ifm. borthugning af kørebanebeton

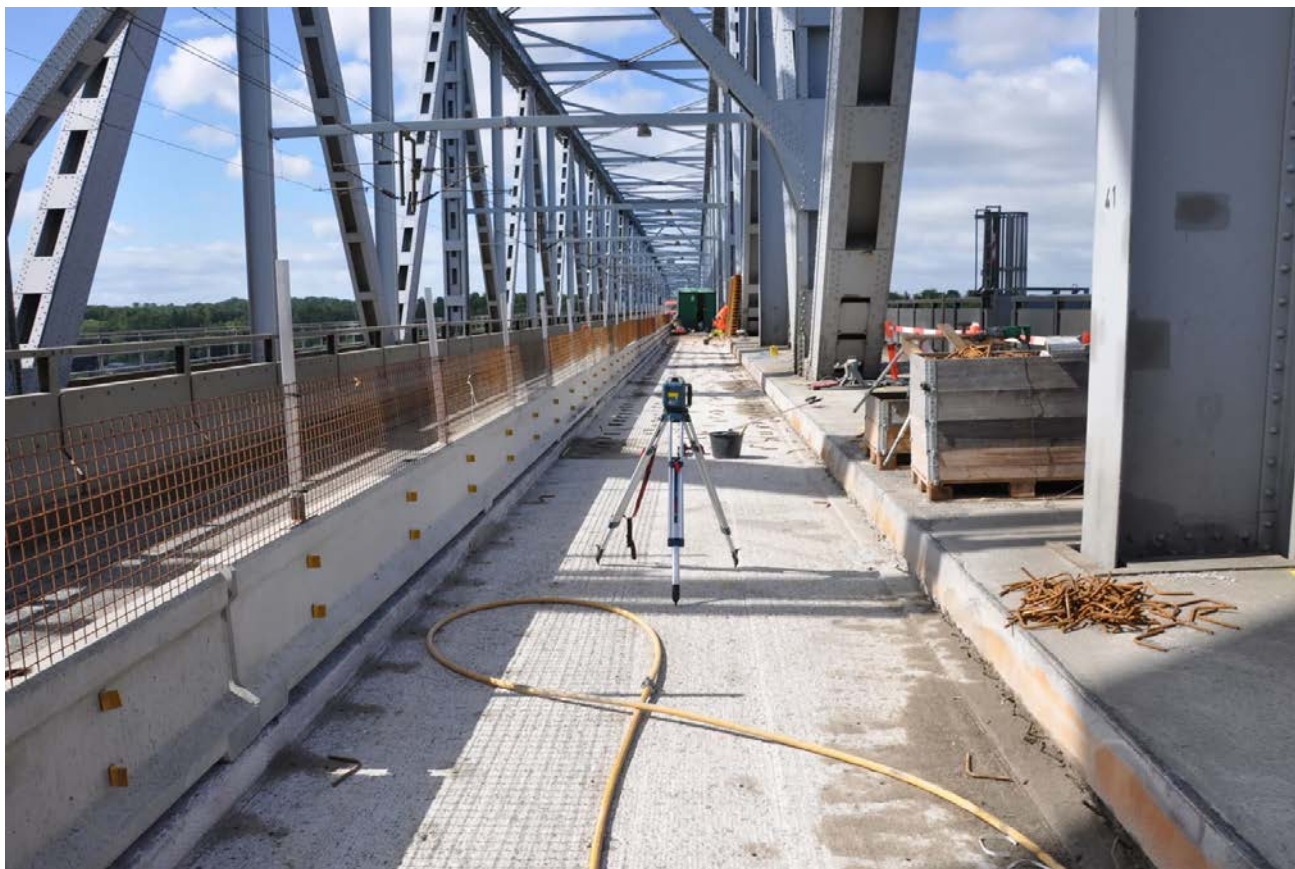
Optrådte 3 steder – nedenstående er det værste

Lokale skader 3 steder på samlet 350 m – ikke værre end forventet

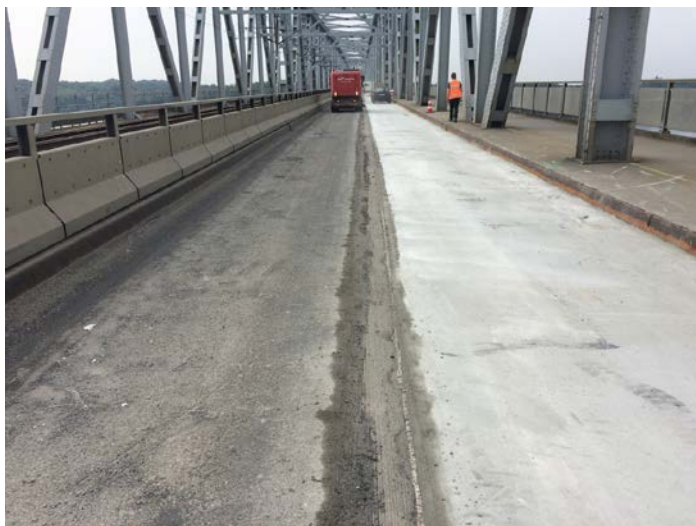
Pilotprojekt (2016)

Overside af konstruktionsbeton generelt i god stand

Pilotprojekt (2016)

Iboring af ankre, opsætning af nye støjsvage fuger, udstøbning af ny overbeton / kørebanebeton og udlægning af kunststofbelægning

Valg af Kunststofbelægning

- Broen er "født med" kørebanebeton i stedet for traditionel asfaltbelægning.
- Ønske om bedre komfort - og ikke mindst tætning af vejbanen - gjorde at kørsel direkte på betonen blev fravalgt.
- Mange fordele (tekniske, tidsmæssige og økonomiske) ved at fortsætte med kørebanebeton.
- Bedste løsning vurderedes derfor at være en kunststofbelægning.
- Normalt anvendes ved ÅDT op til 10.000 (på broen 11.500 i år 2015).
- Dog viser tidligere undersøgelser (Vejdirektoratet, 2010) at den forventede levetid kan opnås selv med meget højere ÅDT.
- Lastbilprocenten er lille – primært personbiler på broen – derfor mindre slid på kunststofbelægningen end ved normal trafik.

Kunststofbelægning

Generelle fordele og ulemper:

Vigtigste punkter for dette projekt / Forløb ikke optimal i Pilotprojekt

Fordele	Ulemper
Hurtig udførsel.	Begrænset levetid: 10-15 år.
Billigere end traditionel asfaltbelæg.	Begrænset trafikkapacitet: ÅDT < 10.000.
Let at udbedre / let at lave samlinger	Øgede krav til underlagets jævnhed.
Let at se og udbedre skader.	Lavere kørselskomfort (jævnhed/friktion).
Lille vægt, tykkelse.	Udførelse meget klimafølsom.
Let tilslutning til inddækning, fuger.	Arbejds miljøforanstaltning under udførelse.
Let grej ifm. udførsel.	
Begrænset sporkøring / glidning.	

Kunststofbelægning: Erfaringer

Pilotprojekt: Ikke optimal udførelse – udbedring forår 2017.

Hovedprojekt: Skærpede krav, projektopfølgning og tilsyn.

Pilotprojekt (2016)

Underside – mange reparationer af ringe dæklag – men ikke værre end forventet (faktisk bedre).

Der blev skiftet ca. 100 m² dæklag ud af ca. 2000 m² underside = 5%.

Pilotprojekt (2016)

Sammenfatning

- **Udskydelse af omisolering** fra 2011 til 2016 medførte ikke at konstruktionsbetonen have opbrugt sin levetid.
- Ingen **større** overraskelser over tilstand af beton.
- Tværgående fuger (og beton omkring disse) var ringere end antaget.
- Tidsplanen blev holdt.
- Spærringer gav primært problemer pga. mange skift mellem én vejbane åben (og spærret for brede køretøjer) og totalspærring – kommuner og Vejdirektoratet vil fremover foretrække totalspærring.
- Nabostøj var ikke et problem under udførelsen.
- Den nystøbte beton tog ikke skade (ingen synlige revner) af vibrationer fra passage af gods- og passagertog under hærkning.

Hovedprojekt (2017-2018)

- Fornyelse af resten af kørebanen i 2017 og 2018.
- 2017: Fornyelse af kørebane i buefag (begge spor) og kørebane i stålfag (kørespor mod fortov). Kantbjælke i buefag skiftes ikke.
- 2018: Fornyelse af kørebane i stålfag samt udskiftning af kantbjælke og ca. 0,75 m af kørebanen ind imod banen.
- Trafikafvikling vil være totalspærring i 2-3 måneder pr. år.
Dette er optimal løsning når økonomi, trafikafvikling og hastighed af udførelsen kombineres

Efterfølgende:

- Maling af ståldragere under vejbanen (efter 2020)
- Kunststofbelægning på fortov (efter 2020)

Erfaringer

- God ide med opfølgende eftersyn af betonen med 5 års mellemrum hvis der ikke er bevilling til at udføre fornyelse her og nu.
- God ide med "pilotprojekt" på så store projekter for at afprøve tidsplan, udførelsesmetoder, trafikafvikling, borgerorientering, osv.
- Pilotprojekt kan validere tidligere tilstandsregistrering – har man fået det fulde billede fra eftersynet (som jo altid kun kan være stikprøver).